

Робоча програма дисципліни «Історія української культури»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 123 · КОМП'ЮТЕРНА ІНЖЕНЕРІЯ

ОС БАКАЛАВР

120

Годин

Загальний обсяг дисципліни

4

Кредити ЄКТС

Відповідно до стандарту

4

Модулі

Змістовних блоки курсу

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Історія української культури

Спеціальність: 123 Комп'ютерна інженерія

ОП: Фінанси, банківська справа та страхування в управлінських інформаційних системах і технологіях; Облік і оподаткування в управлінських інформаційних системах і технологіях

Ступінь: Бакалавр

Обсяг: 120 годин / 4 кредити ЄКТС

Модулів: 4 змістовних блоки

Призначення дисципліни

Дисципліна «Історія української культури» формує у студентів системне розуміння закономірностей розвитку вітчизняної культури від найдавніших часів до сьогодення. Курс охоплює теоретичні основи культурології, ключові пам'ятки та здобутки матеріальної і духовної культури, мистецтво, освіту, науку та культурну ідентичність українського народу.

Дисципліна є обов'язковою гуманітарною складовою підготовки бакалаврів зі спеціальності 123 «Комп'ютерна інженерія» і забезпечує формування загальних компетентностей, необхідних для всебічно розвиненого фахівця в галузі інформаційних технологій та управлінських систем.

Загальні компетентності

Критичне мислення

Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання культурно-історичної інформації: виявлення суттєвих явищ і процесів, порівняння культурних епох, формування обґрунтованих висновків і висловлення власної позиції.

Самоорганізація

Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки, зокрема під час підготовки рефератів, аналітичних записок і презентацій з тематики курсу.

Комунікація

Здатність до усної та письмової фахової комунікації: чітко пояснювати культурологічні поняття, аргументовано відповідати на запитання, оформлювати звіти, аналітичні матеріали та есе з проблем культури.

Міжкультурна свідомість

Відповідальність, ціннісне ставлення до культурної спадщини, розуміння місця України у світовому культурному просторі та готовність до діалогу культур у контексті глобалізації й інформаційного суспільства.

Студент повинен вміти: аналізувати культурологічну, наукову та нормативну інформацію; виділяти головне та узагальнювати результати; планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів; коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками; брати участь у командній роботі та розподіляти обов'язки під час групових проектів.

Фахові компетентності

Розуміння культурних процесів

Розуміння сутності культури як суспільного феномена, її функцій та ролі у формуванні національної ідентичності. Знання основних закономірностей і етапів розвитку української культури від архаїчної доби до сучасності.

Аналіз культурних явищ

Здатність аналізувати визначні явища та пам'ятки вітчизняного мистецтва, архітектури, літератури, музики й театру в їх культурно-історичному контексті та визначати їх значення для сучасності.

Культурна ідентичність і цифрове суспільство

Знання специфіки розвитку сучасної української культури в умовах глобалізації та цифрової трансформації; здатність визначати роль цифрових технологій у збереженні та поширенні культурної спадщини.

Студент повинен вміти: характеризувати ключові культурні епохи і явища; аналізувати пам'ятки матеріальної та духовної культури; визначати місце вітчизняної культури у світовому контексті; орієнтуватися в проблемах збереження культурної спадщини; пояснювати вплив цифрових технологій на розвиток і популяризацію культури.

Результати навчання

→ Пояснення культурологічних категорій

Пояснювати сутність культурологічних категорій та явищ: культура, цивілізація, ментальність, культурна ідентичність, культурна спадщина, мистецтво, фольклор, традиції та новаторство.

→ Характеристика культурних епох

Характеризувати основні культурно-історичні епохи, мистецькі стилі та напрями; застосовувати методи культурологічного аналізу для оцінки явищ і процесів вітчизняної культури.

→ Аналіз культурно-історичних явищ

Аналізувати основні досягнення і пам'ятки вітчизняної культури за ключовими історичними епохами для виявлення спадкоємності та самобутності культурного розвитку українського народу.

→ Сучасний культурний простір

Орієнтуватися в сучасному культурному просторі України; використовувати цифрові ресурси та інформаційні системи для пошуку, аналізу і поширення знань про культурну спадщину.

Теоретичні основи культурології та витоки української культури

Тема 1.1

Культура як суспільний феномен. Поняття культури, її структура, функції та типологія. Культурологія як наука. Місце «Історії української культури» серед інших дисциплін.

Тема 1.2

Витоки та архаїчний пласт української культури. Первісна культура на теренах України, трипільська цивілізація, скіфо-сарматський та антський культурний спадок.

Тема 1.3

Культура Київської Русі та Галицько-Волинського князівства. Прийняття християнства, писемність і освіта, архітектура, іконопис і літопис як основні здобутки доби.

Тема 1.1 — Лекційний матеріал

Культура як суспільний феномен. Вступ до дисципліни

Лекція 1 (2 год.): Поняття культури: етимологія, еволюція значень, сучасні визначення. Структура культури: матеріальна та духовна складові. Функції культури: пізнавальна, виховна, нормативна, комунікативна, знаково-символічна. Типологія культури: за формою (елітарна, масова, народна), за хронологією (архаїчна, традиційна, модерна).

Культурологія як наука: об'єкт, предмет, методи дослідження (системний, порівняльний, структурно-функціональний, семіотичний). Зв'язок із суміжними науками: історією, філософією, мистецтвознавством, соціологією. Значення курсу для фахівців у галузі інформаційних систем і технологій.

Ключові питання лекції

- Поняття «культура»: різноманіття підходів та визначень
- Структура культури: матеріальна та духовна складові
- Основні функції культури в житті суспільства
- Культурологія як наукова дисципліна: методи та завдання
- Українська культура в контексті світового культурного простору
- Роль культурної ідентичності для фахівців технічних спеціальностей

❏ Нормативна база: Конституція України, ст. 11 (держава сприяє консолідації та розвитку української нації, її культури); Закон України «Про культуру» від 14.12.2010 № 2778-VI.

Тема 1.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Порівняльний аналіз визначень поняття «культура» різними авторами: заповнення порівняльної таблиці за критеріями (акцент у визначенні, галузь науки, підхід).

Завдання 2. Семінар-дискусія: «Яку роль відіграє культурна ідентичність у епоху цифрових технологій?» — аргументація позиції з прикладами з ІТ-сфери.

Завдання 3. Тестування за ключовими термінами теми (10 питань).

Самостійна робота (4 год.)

- Опрацювання підручника: Шейко В. М., Білоцерківський В. Я. «Історія української культури» — розділ «Культура як суспільний феномен»
- Підготовка короткого есе (1–2 сторінки): «Чому фахівцю з комп'ютерної інженерії важливо знати українську культуру»
- Складання схеми «Структура та функції культури» з прикладами
- Ознайомлення з Законом України «Про культуру» — ключові положення

Очікуваний результат: студент вміє визначати поняття «культура», характеризувати її структуру й функції, пояснювати значення культурологічних знань для майбутньої фахової діяльності.

Тема 1.2 — Лекційний матеріал

Витоки та архаїчний пласт української культури

Лекція 2 (2 год.): Первісна культура на теренах сучасної України: доба палеоліту (печерний живопис, орнамент, музичні інструменти), мезоліту та неоліту. Трипільська цивілізація (IV–III тис. до н. е.): керамічний живопис, антропоморфна пластика, символіка трипільського орнаменту; значення для формування культурного коду українців.

Скіфо-сарматська культура: мистецтво «звіриного стилю», золотарство, монументальні кургани. Антська та праслов'янська культура: язичницькі вірування, обрядовість, календарно-обрядові пісні як основа фольклору. Вплив давньогрецьких колоній Північного Причорномор'я на культурний розвиток України.

Ключові питання лекції

- Найдавніша культура на теренах України: основні пам'ятки
- Трипільська цивілізація та її культурний спадок
- Мистецтво скіфів: «звіриний стиль» і монументальна скульптура
- Язичницька обрядовість і mythological основи народної культури
- Давньогрецький вплив на культуру Північного Причорномор'я
- Спадкоємність культурних традицій від архаїки до сьогодення

Тема 1.2 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Аналіз пам'яток трипільської культури за ілюстративним матеріалом: визначення символіки орнаменту, основних мотивів та їх інтерпретацій у сучасній науці.

Завдання 2. Порівняльна характеристика культурних надбань скіфів та антів: заповнення порівняльної таблиці (мистецтво, вірування, обряди, матеріальна культура).

Завдання 3. Міні-презентація (5 хв.): «Трипільська культура і сучасна українська ідентичність».

Самостійна робота (4 год.)

- Опрацювання підручника з основного розділу «Витоки української культури»
- Підготовка реферату: «Трипільська цивілізація як феномен світової культури» (3–4 сторінки)
- Перегляд матеріалів Національного музею історії України (online-колекція: nmiu.org.ua)
- Складання хронологічної таблиці «Культурні епохи на теренах України до прийняття християнства»

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати архаїчний пласт вітчизняної культури, аналізувати пам'ятки трипільської та скіфо-сарматської цивілізацій, встановлювати зв'язок між давньою і сучасною культурою.

Тема 1.3 — Лекційний матеріал

Культура Київської Русі та Галицько-Волинського князівства

Лекція 3 (2 год.): Культурний підйом Київської Русі (IX–XII ст.): прийняття християнства 988 року як культурна революція. Освіта і писемність: кирилиця, «Повість минулих літ», «Слово о полку Ігоревім». Архітектура: Софія Київська, Успенський собор Києво-Печерської лаври — синтез візантійського та місцевого стилів.

Галицько-Волинське князівство (XII–XIV ст.): центр культурного розвитку в умовах монголо-татарської навали. Галицько-Волинський літопис. Архітектура Галича, особливості місцевої іконографії. Культура як засіб збереження національної ідентичності в складних умовах.

Ключові здобутки доби

1. Прийняття християнства (988) — духовна революція
2. Заснування Києво-Могилянської школи
3. «Повість минулих літ» Нестора Літописця
4. «Слово о полку Ігоревім» — перлина давньої літератури
5. Собор Святої Софії Київської — UNESCO
6. Золоті ворота Києва як пам'ятка оборонної архітектури
7. Розквіт книжкового мистецтва та мозаїки
8. Галицько-Волинський літопис

Тема 1.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Аналіз пам'яток архітектури Київської Русі за ілюстративним матеріалом: визначення стильових особливостей, впливів та національної самобутності.

Завдання 2. Робота з текстом: уривки зі «Слова о полку Ігоревім» — аналіз культурних образів, символіки природи, народного світогляду.

Завдання 3. Кейс: «Значення Sofia Kyivska як об'єкта Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО для сучасного культурного іміджу України» — обговорення і письмові висновки.

Самостійна робота (4 год.)

- Опрацювання підручника — розділ «Культура Київської Русі»
- Підготовка аналітичної записки: «Прийняття християнства як культурна революція в Київській Русі» (1–2 сторінки)
- Перегляд віртуальної екскурсії Софією Київською (sofiyamuseum.kiev.ua)
- Складання схеми «Культурні здобутки Київської Русі» за напрямками (архітектура, письменство, мистецтво, освіта)

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати культурні здобутки Київської Русі та Галицько-Волинського князівства, аналізувати архітектурні й літературні пам'ятки доби, встановлювати їх значення для сучасної культури.

Українська культура XIV–XVIII століть

Тема 2.1

Культура України доби Відродження та Реформації (XIV–XVI ст.): братства, острозька культура, розвиток книгодрукування, Пересопницьке Євангеліє.

Тема 2.2

Культура козацької доби (XVII–XVIII ст.). Роль Запорізької Січі, козацьке бароко, Гетьманщина, Києво-Могилянська академія як центр освіти і науки.

Тема 2.3

Народна культура, фольклор і декоративно-ужиткове мистецтво. Усна народна творчість, думи, обряди, народне образотворче мистецтво та ремесла.

Тема 2.4

Просвітництво в Україні та культура XVIII ст. Григорій Сковорода, розвиток освіти, театру та музики. Культурна самобутність в умовах колоніальних обмежень.

Тема 2.1 — Лекційний матеріал

Культура України доби Відродження та Реформації (XIV–XVI ст.)

Лекція 4–5 (4 год.): Культурна ситуація на українських землях XIV–XVI ст. в умовах Великого князівства Литовського та Польського королівства. Вплив європейського Відродження і Реформації. Православні братства як осередки культури і просвіти: Львівське Успенське братство, Київське братство. Братські школи — новий тип навчального закладу.

Острозька академія (1576): перший вищий навчальний заклад. Острозька Біблія (1581) Івана Федорова — визначна пам'ятка книгодрукування. Пересопницьке Євангеліє (1556–1561) — перша книга українською мовою. Розвиток полемічної літератури: Іван Вишенський.

Ключові постаті та пам'ятки

- Іван Федоров — першодрукар, засновник книгодрукування в Україні
- Острозька Біблія (1581) — визначний культурний проект
- Пересопницьке Євангеліє — перша рукописна книга народною мовою
- Острозька академія — перший університет на Сході Європи
- Іван Вишенський — полемічний письменник і мислитель
- Братські школи — демократизація освіти

Тема 2.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Аналіз значення Острозької академії та братських шкіл для розвитку освіти в Україні: порівняльна характеристика з тогочасними освітніми осередками Європи.

Завдання 2. Кейс: «Острозька Біблія та Пересопницьке Євангеліє як культурні артефакти» — аналіз значення для розвитку книгодрукування та мовної культури.

Завдання 3. Тестування за ключовими термінами та постатями теми (10 питань).

Самостійна робота (4 год.)

- Опрацювання підручника — розділ «Культура України доби Відродження»
- Підготовка реферату: «Братства та їх роль у збереженні православної культури і мови» (3–4 сторінки)
- Перегляд ресурсів Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського (nbuv.gov.ua) — розділ «Рідкісні книги»
- Складання хронологічної таблиці ключових культурних подій XIV–XVI ст.

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати культурну ситуацію доби Відродження в Україні, аналізувати значення братств, Острозької академії та ранніх друкованих книг для розвитку національної культури.

Тема 2.2 — Лекційний матеріал

Культура козацької доби (XVII–XVIII ст.)

Лекція 6 (2 год.): Козацтво як унікальний соціокультурний феномен. Запорізька Січ: козацькі звичаї, кодекс честі, усна традиція, думи та пісні. Культурна доба Гетьманщини (1648–1782). Гетьман Іван Мазепа — меценат культури і будівничий. Козацьке бароко як національний мистецький стиль: поєднання європейського бароко з місцевими традиціями.

Києво-Могилянська академія (1632): перший вищий навчальний заклад східноєвропейського зразка; центр богослов'я, філософії, риторики, поезії. Вплив на розвиток освіти і науки. Феофан Прокопович, Іван Гізель, Стефан Яворський.

Козацьке бароко: визначні пам'ятки

- Церква Святого Юра у Львові
- Троїцька церква в Чернігові
- Успенська церква Києво-Печерської лаври
- Мазепинські споруди по всій Гетьманщині
- Козацькі літописи: Самовидця, Граб'янки, Величка
- Думи і козацькі пісні — жанри героїчного епосу

Тема 2.2 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Аналіз архітектурних пам'яток козацького бароко за ілюстративним матеріалом: виявлення характерних рис стилю, національної самобутності та відмінностей від західноєвропейського бароко.

Завдання 2. Кейс: «Роль Києво-Могилянської академії у розвитку науки і освіти в Україні» — підготовка аналітичної довідки та дискусія.

Завдання 3. Прослуховування козацьких дум (аудіозаписи) і обговорення їх художньої та культурної цінності.

Самостійна робота (4 год.)

- Опрацювання підручника — розділ «Козацька доба і культура Гетьманщини»
- Підготовка аналітичної записки: «Козацьке бароко — феномен українського мистецтва» (1–2 сторінки)
- Пошук інформації про пам'ятки козацького бароко в реєстрі ЮНЕСКО та на порталі «Культурна спадщина України» (culturalheritage.mincult.gov.ua)
- Підготовка таблиці «Видатні діячі культури козацької доби та їхній внесок»

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати культуру козацької доби, аналізувати пам'ятки козацького бароко та значення Києво-Могилянської академії для розвитку вітчизняної культури й освіти.

Тема 2.3 — Лекційний матеріал

Народна культура, фольклор і декоративно-ужиткове мистецтво

Лекція 7 (2 год.): Народна культура як основа національної ідентичності. Усна народна творчість: жанри (думи, балади, пісні, казки, легенди, прислів'я, приказки); регіональні відмінності. Календарно-обрядова поезія: зимові, весняні, літні та осінні цикли. Весільний обряд як культурний феномен.

Декоративно-ужиткове мистецтво: вишивка (регіональні стилі — полтавський, гуцульський, подільський), гончарство (Опішня, Косів), килимарство, писанкарство, різьблення. Народне малярство: Катерина Білокур, Марія Приймаченко, Іван Гончар. Народний одяг і вишиванка як культурний символ.

Ключові питання лекції

- Поняття фольклору: ознаки, функції, жанрова система
- Думи як унікальний жанр героїчного епосу
- Регіональна специфіка народної культури України
- Вишивка як знакова система: символіка кольорів і орнаментів
- Народні промисли та ремесла: центри і традиції
- Народне малярство: примітивізм як мистецький напрям
- Роль народної культури в умовах сучасних викликів

Тема 2.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Аналіз символіки вишиванки: визначення регіональних стилів за зразками, розшифрування орнаментальних мотивів. Презентація результатів.

Завдання 2. Порівняльний аналіз двох регіональних осередків народного мистецтва (за вибором: Опішня, Косів, Петриківка, Решетилівка) — за критеріями: техніка, матеріали, стиль, сучасний стан.

Завдання 3. Дискусія: «Як цифрові технології змінюють збереження та поширення фольклору?» — наведення прикладів діджиталізації народної культури.

Самостійна робота (4 год.)

- Опрацювання підручника — розділ «Народна культура і фольклор»
- Підготовка аналітичної записки: «Петриківський розпис як об'єкт нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО» (1–2 сторінки)
- Перегляд онлайн-колекцій Національного музею народного мистецтва Гуцульщини та Покуття (kosivart.com.ua)
- Підготовка таблиці «Жанри українського фольклору з прикладами»

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати жанри народної творчості, аналізувати твори декоративно-ужиткового мистецтва, розуміти роль народної культури в збереженні національної ідентичності.

Тема 2.4 — Лекційний матеріал

Просвітництво в Україні та культура XVIII ст.

Лекція 8–9 (4 год.): Культурне становище України у XVIII ст.: наслідки Переяславської угоди, Руїни та обмеження Гетьманщини. Культура Слобідської України. Григорій Сковорода (1722–1794) — філософ, поет, просвітник: філософська концепція «сродної праці», поезія, байки, трактати. Значення Сковороди для розвитку вітчизняної філософської думки.

Театр і музика XVIII ст.: вертеп — народний ляльковий театр, шкільна драма. Хоровий спів: традиція партесного концерту. Архітектура: продовження барокової традиції, перші ознаки класицизму. Освіта в умовах обмежень: наслідки закриття Запорізької Січі (1775) та Кирило-Мефодіївського братства.

Григорій Сковорода: ключові ідеї

- **«Сродна праця»** — праця відповідно до природних здібностей як шлях до щастя
- **«Нерівна рівність»** — кожна людина унікальна і рівно цінна
- **«Пізнай себе»** — антропоцентричний принцип філософії
- «Сад Пісень» — поетична збірка, шедевр бароко
- Байки харківські — жанровий новатор
- Символізм та алегоризм як методи мислення

Тема 2.4 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Аналіз текстів Григорія Сковороди (уривки з байок і філософських трактатів): виявлення ключових ідей просвітницької думки, актуальність для сьогодення.

Завдання 2. Розробка «Культурної мапи» XVIII ст.: нанесення на карту України визначних осередків культури, діячів та пам'яток доби.

Завдання 3. Дискусія: «Концепція "сродної праці" Сковороди у контексті сучасної ІТ-кар'єри» — зв'язок культурно-філософської спадщини з реаліями сьогодення.

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання підручника — розділ «Культура України XVIII ст.»
- Підготовка аналітичної записки: «Григорій Сковорода і його філософська спадщина у сучасному культурному дискурсі» (2–3 сторінки)
- Перегляд ресурсів Меморіального музею Г. С. Сковороди (skovoroda-museum.org.ua)
- Розв'язання тестових завдань з тематики модуля 2 для самоконтролю

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати культурні явища XVIII ст. в Україні, аналізувати філософсько-культурну спадщину Г. Сковороди, виявляти зв'язок просвітницьких ідей із сучасністю.

Українська культура XIX — початку XX ст.

Тема 3.1

Національно-культурне відродження XIX ст. Тарас Шевченко і «Кобзар». Харківська школа романтиків. Формування нової літературної мови. Кирило-Мефодіївське братство.

Тема 3.2

Культура другої половини XIX ст.: реалізм в літературі і мистецтві. Іван Франко, Леся Українка. Розвиток театру, музики та образотворчого мистецтва.

Тема 3.3

Культура «Розстріляного відродження» 1920-х рр. Літературні угруповання. Модернізм і авангард в українському мистецтві. Репресії та наслідки для культури.

Тема 3.4

Культура радянської України (1930–1980-і рр.). Соціалістичний реалізм, шістдесятники, самвидав. Опір культурній асиміляції. Дисидентський рух.

Тема 3.1 — Лекційний матеріал

Національно-культурне відродження XIX ст.

Лекція 10–11 (4 год.): Умови розвитку культури на підросійській та підавстрійській Україні у XIX ст. Харківський університет (1805) — новий культурний центр. Харківська школа романтиків (П. Гулак-Артемівський, Г. Квітка-Основ'яненко, А. Метлинський). «Енеїда» Котляревського (1798) — початок нової української літератури.

Тарас Шевченко (1814–1861): «Кобзар» як символ національного духу; революційна роль поезії в пробудженні самосвідомості. Шевченко-художник. Кирило-Мефодіївське братство (1846) — перша політична організація з культурно-просвітницькою програмою; Микола Костомаров, Пантелеймон Куліш. Галицьке відродження: «Руська Трійця», Маркіян Шашкевич.

Шляхи підвищення культурної самосвідомості

- Розвиток україномовної преси та видавничої справи
- Заснування «Просвіт» як культурно-освітніх товариств
- Розвиток україномовного театру (Кропивницький, Садовський)
- Дослідження народної культури і фольклору (Чубинський)
- Вивчення та збереження народної мови — в умовах Емського указу
- Зв'язок з галицьким культурним рухом
- Роль університетів у формуванні інтелігенції

Тема 3.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. SWOT-аналіз культурного розвитку України XIX ст.: визначення чинників розвитку та гальмування культури в умовах двох імперій.

Завдання 2. Аналіз творчості Тараса Шевченка: культурологічний аналіз ключових поем «Кобзаря» та живописних творів — образи, символи, ідеї.

Завдання 3. Кейс: «Емський указ 1876 р. як інструмент культурного придушення — наслідки та відповідь культурних діячів».

Самостійна робота (4 год.)

- Опрацювання підручника — розділ «Культурне відродження XIX ст.»
- Підготовка аналітичної записки: «"Кобзар" Т. Шевченка як культурний символ нації» (1–2 сторінки)
- Перегляд онлайн-ресурсів Національного музею Тараса Шевченка (nms.org.ua)
- Підготовка таблиці «Видатні діячі культурного відродження XIX ст.»

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати процеси національно-культурного відродження XIX ст., аналізувати спадщину Шевченка, розуміти вплив колоніальної політики на культурний розвиток.

Тема 3.2 — Лекційний матеріал

Культура другої половини XIX ст.: реалізм і розквіт мистецтв

Лекція 12 (2 год.): Реалізм в українській літературі: Іван Нечуй-Левицький, Панас Мирний, Михайло Коцюбинський. Іван Франко (1856–1916) — письменник, учений, громадський діяч; внесок у розвиток літератури, публіцистики, перекладознавства. Леся Українка (1871–1913) — драматургія, неоромантизм, поезія.

Образотворче мистецтво: передвижники та українські художники (Микола Ге, Іван Айвазовський, Сергій Васильківський, Микола Пимоненко). Архітектура: еkleктика та неокласицизм. Театр: Марко Кропивницький, Іван Карпенко-Карий; «Наталка Полтавка» і «Мартин Боруля». Музика: Микола Лисенко та становлення класичної музики.

Ключові питання лекції

- Реалізм як мистецький метод і його прояви в українській культурі
- Творчість Івана Франка: масштаб і значення
- Леся Українка: синтез неоромантизму і модернізму
- Розвиток українського театру у другій половині XIX ст.
- Микола Лисенко — основоположник класичної музики
- Образотворче мистецтво: школи, осередки, тенденції

Тема 3.2 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Аналіз художніх текстів (уривки з творів Лесі Українки або Івана Франка): культурологічний коментар, виявлення ключових образів і культурних кодів.

Завдання 2. Аналіз картин Сергія Васильківського або Миколи Пимоненка за репродукціями: інтерпретація сюжету, колористики, зв'язку з народною культурою.

Завдання 3. Міні-дискусія: «Що об'єднує творчість Франка і Лесі Українки у контексті загальноєвропейської культури?»

Самостійна робота (4 год.)

- Опрацювання підручника — розділ «Культура другої половини XIX ст.»
- Підготовка есе: «Іван Франко / Леся Українка (за вибором): внесок у світову культуру» (2–3 сторінки)
- Перегляд онлайн-ресурсів Національного художнього музею України (namu.kiev.ua)
- Складання таблиці «Видатні діячі культури другої половини XIX ст.»

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати реалістичний напрям в українській культурі, аналізувати спадщину Франка та Лесі Українки, знати визначних представників образотворчого мистецтва і театру.

Тема 3.3 — Лекційний матеріал

«Розстріляне відродження» 1920-х рр. Модернізм і авангард

Лекція 13 (2 год.): Культурний розквіт 1920-х рр. в умовах «українізації» (коренізація). Літературні угруповання: «Гарт» (В. Еллан-Блакитний), «Плуг», «Ланка», ВАПЛІТЕ (М. Хвильовий). Мистецьке об'єднання «Боймерія», Михайль Семенко і футуризм. Архітектура конструктивізму: «Держпром» у Харкові.

Репресії та трагедія «Розстріляного відродження»: сталінські чистки 1930-х рр. як культурна катастрофа. Знищені митці: Микола Куліш, Лесь Курбас, Микола Хвильовий, Валер'ян Підмогильний, Михайло Яловий. Голодомор 1932–1933 рр. і його вплив на культуру. Введення методу соціалістичного реалізму.

Ключові питання лекції

- «Українізація» як культурна програма 1920-х рр.: зміст і значення
- Літературні угруповання і полеміка про шляхи розвитку культури
- Авангард в образотворчому мистецтві (бойчукізм, конструктивізм)
- Лесь Курбас і «Березіль» — новий театральний метод
- Механізми репресій і знищення культурної еліти
- Поняття «Розстріляне відродження» у сучасній культурологічній науці

Тема 3.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Аналіз культурних маніфестів 1920-х рр. (уривки з документів ВАПЛІТЕ, футуристів): визначення програмних засад, полемічного характеру, зв'язку з тогочасним контекстом.

Завдання 2. Кейс: «"Розстріляне відродження" як трагедія культури: причини, масштаби, наслідки» — підготовка аналітичних матеріалів і дискусія.

Завдання 3. Перегляд уривку документального фільму про «Розстріляне відродження» — групове обговорення.

Самостійна робота (4 год.)

- Опрацювання підручника — розділ «Культура 1920-х рр. та "Розстріляне відродження"»
- Підготовка реферату: «Микола Хвильовий / Леся Курбас (за вибором): творчість і трагічна доля» (3–4 сторінки)
- Перегляд електронних ресурсів Інституту національної пам'яті (uinpr.gov.ua) — розділ «Розстріляне відродження»
- Складання хронологічної таблиці «Репресії проти діячів культури 1930–1940-х рр.»

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати культурний розквіт 1920-х рр., аналізувати механізми культурних репресій, усвідомлювати трагедію «Розстріляного відродження» та її значення для сучасної культурної свідомості.

Тема 3.4 — Лекційний матеріал

Культура радянської України (1930–1980-і рр.): між догмою і спротивом

Лекція 14 (2 год.): Соціалістичний реалізм як офіційний метод радянської культури: принципи, жанри, приклади. Культура в умовах тоталітаризму: цензура, ідеологічний контроль, русифікація. Роль кіно: Олександр Довженко («Земля», «Зенія», «Арсенал») — новаторство всупереч системі.

Шістдесятники: культурне покоління опору 1960-х рр. Іван Дзюба, Василь Симоненко, Ліна Костенко, Василь Стус. Самвидав як форма вільної думки. Дисидентський рух і культурна альтернатива. Василь Стус — символ незламності. «Чорнобильська» поезія. «Чорнобиль» Ліни Костенко як культурний текст.

Ключові питання лекції

- Соціалістичний реалізм: канон і відхилення від нього
- Роль кіномистецтва: Довженко як світовий класик
- Шістдесятники як культурний феномен
- Самвидав і тамвидав — культура поза системою
- Дисидентський рух і збереження культурної ідентичності
- Василь Стус — поет і правозахисник

Тема 3.4 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Аналіз поезій Василя Стуса або Ліни Костенко (за вибором): культурологічний коментар, образний аналіз, зв'язок з контекстом опору.

Завдання 2. Перегляд уривку фільму Довженка («Земля») — обговорення новаторства режисера, символічної мови кіно, зв'язку з народною культурою.

Завдання 3. Кейс: «Шістдесятники та їх актуальність сьогодні» — дискусія про культурну опір і його роль у збереженні ідентичності.

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання підручника — розділ «Культура радянської України»
- Підготовка аналітичної записки: «Василь Стус: поет і символ незламності» або «Феномен шістдесятників у контексті світової культури» (2–3 сторінки)
- Перегляд матеріалів Меморіалу Василя Стуса або Музею шістдесятництва
- Систематизація матеріалу модуля 3 для підготовки до проміжного контролю

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати культуру радянської доби, аналізувати феномен шістдесятників, пояснювати форми культурного опору тоталітаризму та їх значення для сучасної України.

Сучасна українська культура та цифрова спадщина

Тема 4.1

Культура незалежної України (1991 — до сьогодні).
Постмодернізм, пошук ідентичності, нова хвиля літератури, музики, кіно. Культурні трансформації після Майданів.

Тема 4.2

Цифровізація культурної спадщини. Роль ІТ у збереженні та популяризації культури. Цифрові музеї, онлайн-архіви, 3D-реконструкції пам'яток, штучний інтелект у культурі.

Тема 4.3

Охорона культурної спадщини України. Законодавство, міжнародні конвенції, нематеріальна спадщина ЮНЕСКО. Культурні втрати внаслідок збройної агресії та відбудова.

Тема 4.4

Українська культура у глобальному вимірі. «М'яка сила» культури, культурна дипломатія, популяризація України у світі. Культура як інструмент спротиву та ідентичності.

Тема 4.1 — Лекційний матеріал

Культура незалежної України (1991 — до сьогодні)

Лекція 15 (2 год.): Культура в умовах незалежності: деколонізація, плюралізм, постмодернізм. «Нова хвиля» в літературі (Юрій Андрухович, Оксана Забужко, Сергій Жадан). Сучасне кіно: Мирослав Слабошпицький («Плем'я»), Валентин Васянович («Атлантида», «Відображення»). Сучасна музика: гурт «ДахаБраха», «Океан Ельзи», Jamala — перемога на Євробаченні 2016.

Революції і культура: Помаранчева революція і Євромайдан як культурні феномени. Культурні ініціативи після 2014 р.: «Укрпошта», «Укрінформ», «Мистецький Арсенал», Книжковий Арсенал. Вплив повномасштабного вторгнення (2022) на культуру: евакуація пам'яток, культура спротиву, документація злочинів проти культурної спадщини.

Ключові питання лекції

- Культура незалежної України: основні тенденції та напрями
- «Нова хвиля» в літературі: провідні автори та твори
- Сучасне українське кіно на міжнародній арені
- Музика як культурний голос: від «ДахиБрахи» до рок-опору
- Майдани як культурно-цивілізаційні феномени
- Культура в умовах збройної агресії: спротив і документація

Тема 4.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Аналіз сучасного українського культурного продукту (на вибір студента: книга, фільм, музичний альбом) — культурологічна рецензія за критеріями: тема, художній метод, зв'язок з культурною традицією, актуальність.

Завдання 2. Обговорення: «Чому Євромайдан вважають культурною революцією?» — аргументи, культурні артефакти революції (плакати, пісні, перфоманси).

Завдання 3. Підготовка «культурного паспорта» сучасної України (групова робота): 5 ключових культурних досягнень після 1991 р.

Самостійна робота (4 год.)

- Опрацювання навч. посіб. з тематики «Культура незалежної України»
- Підготовка аналітичної записки: «Сучасна українська культура в умовах збройної агресії: виклики та відповіді» (2–3 сторінки)
- Перегляд ресурсів Мінкультури (mincult.gov.ua) та Українського інституту (ui.org.ua)
- Складання таблиці «Визначні культурні події незалежної України»

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати сучасний стан української культури, аналізувати культурні явища незалежної України, розуміти роль культури у формуванні національної ідентичності та міжнародного іміджу держави.

Тема 4.2 — Лекційний матеріал

Цифровізація культурної спадщини. Роль ІТ у культурі

Лекція 16 (2 год.): Цифрова трансформація культури: поняття, напрями, виклики. Цифровізація музейних колекцій: стандарти (Dublin Core, CIDOC CRM), платформи (Europeana, Google Arts & Culture). Проекти в Україні: «е-Спадщина», Digitizing Ukraine, «Дія. Культура». Онлайн-архіви та бібліотеки (nbuv.gov.ua, elib.nlu.org.ua).

Сучасні технології в культурній сфері: 3D-сканування та реконструкція пам'яток архітектури, доповнена (AR) і віртуальна (VR) реальність у музеях. Штучний інтелект у реставрації творів мистецтва, розпізнаванні та датуванні артефактів. NFT і цифрове мистецтво. Роль комп'ютерної інженерії у розвитку культурних проектів.

Ключові питання лекції

- Цифровізація культури: можливості та ризики
- Стандарти оцифрування культурних об'єктів
- Провідні платформи цифрової культурної спадщини
- Проекти цифровізації спадщини в Україні
- AR/VR у музейній практиці: приклади та перспективи
- AI у реставрації та атрибуції творів мистецтва
- Роль фахівців з комп'ютерних наук у культурних проектах

Тема 4.2 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Огляд і порівняльний аналіз двох цифрових платформ культурної спадщини (наприклад, Europeana та «e-Спадщина» / Google Arts & Culture): функціонал, обсяг колекцій, доступність, технологічні рішення.

Завдання 2. Кейс: «Застосування AR/VR для реконструкції зруйнованих культурних пам'яток України» — аналіз реальних кейсів (Маріупольський театр, об'єкти Херсона тощо).

Завдання 3. Міні-проект: розробка концепції цифрового архіву для обраного культурного об'єкта — вимоги, технології, метадані.

Самостійна робота (4 год.)

- Опрацювання матеріалів платформ Europeana та Google Arts & Culture з теми цифровізації спадщини
- Підготовка аналітичної записки: «Роль штучного інтелекту у збереженні та дослідженні культурної спадщини» (2 сторінки)
- Перегляд ресурсів платформи «Дія. Культура» (diia.gov.ua/culture)
- Підготовка до фінального проекту: збір матеріалів та формулювання задуму презентації

Очікуваний результат: студент розуміє механізми цифровізації культурної спадщини, вміє аналізувати цифрові платформи, бачить перспективи застосування фахових знань у галузі комп'ютерних технологій для збереження і популяризації культури.

Тема 4.3 — Лекційний матеріал

Охорона культурної спадщини. Законодавство та міжнародні конвенції

Лекція 17 (2 год.): Поняття культурної спадщини: матеріальна (рухома і нерухома) та нематеріальна (ЮНЕСКО, Конвенція 2003 р.). Конвенція ЮНЕСКО 1972 р. про охорону всесвітньої культурної та природної спадщини: механізми, об'єкти в Україні (Київ — Собор Святої Софії, Лавра; Херсонес Таврійський; Карпатські букові праліси). Нематеріальна спадщина: косівська писанка, козацькі думи, петриківський розпис, кримськотатарська культура.

Законодавство України: Закон «Про охорону культурної спадщини» від 08.06.2000 № 1805-III; Мінкультури — повноваження, реєстри. Знищення і пошкодження культурних цінностей під час збройної агресії Росії 2022—: масштаби, міжнародне право (Гаазька конвенція 1954 р.), документація втрат.

Ключові питання лекції

- Поняття матеріальної та нематеріальної культурної спадщини
- Конвенції ЮНЕСКО: механізми охорони і відповідальність держав
- Об'єкти ЮНЕСКО в Україні: статус і значення
- Нематеріальна спадщина України у списку ЮНЕСКО
- Законодавство України в сфері охорони спадщини
- Культурні злочини під час збройної агресії: документація і правовий захист

Тема 4.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Складання «Реєстру культурних втрат»: групова робота з відкритими даними документування знищених і пошкоджених культурних пам'яток з 2022 р. Аналіз масштабів та типів втрат.

Завдання 2. Аналіз об'єктів ЮНЕСКО в Україні: характеристика, сучасний стан, ризики. Порівняльний аналіз двох об'єктів.

Завдання 3. Кейс: «Технологічні рішення для документування та збереження культурної спадщини в зоні конфлікту» — ідеї і концепції з використанням ІТ-інструментів.

Самостійна робота (4 год.)

- Опрацювання Закону України «Про охорону культурної спадщини» — ключові положення (zakon.rada.gov.ua)
- Ознайомлення з реєстром об'єктів ЮНЕСКО в Україні та платформою UNESCO World Heritage
- Підготовка аналітичної записки: «Культурні злочини Росії в Україні: документація та міжнародна відповідальність» (2–3 сторінки)
- Підготовка таблиці «Нематеріальна культурна спадщина України: об'єкти ЮНЕСКО»

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати систему охорони культурної спадщини, знає законодавство України та міжнародне право в цій сфері, розуміє значення документування культурних втрат.

Тема 4.4 — Лекційний матеріал

Українська культура у глобальному вимірі. «М'яка сила» та культурна дипломатія

Лекція 18 (2 год.): Концепція «м'якої сили» (Дж. Най): культура як інструмент міжнародного впливу. Культурна дипломатія України: Український інститут (Kyiv), Українські культурні центри за кордоном. Іміджевий потенціал: україномовне кіно, музика (Kalush Orchestra, Jamala), вишивка, Spotify-тренди. Участь у міжнародних культурних виставках та фестивалях.

Деколонізація і деімперіалізація культури: перегляд культурних наративів, повернення імен і пам'яток, відновлення топонімів. Культура як зброя спротиву: мурали, стрит-арт, пісні опору 2022–. Глобальне визнання України як культурної нації після початку повномасштабного вторгнення.

Ключові питання лекції

- «М'яка сила» в міжнародних відносинах: культурний вимір
- Діяльність Українського інституту та культурної дипломатії
- Популяризація України через культурний продукт: кейси успіху
- Декolonізація культури: зміст і значення для ідентичності
- Культура спротиву: мистецтво і музика в умовах війни
- Роль IT-фахівців у культурній дипломатії та просуванні бренду України

Тема 4.4 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Розробка концепції культурно-дипломатичного проекту просування України у світі: цільова аудиторія, формат, канали, культурний продукт, роль цифрових технологій.

Завдання 2. Аналіз успішних кейсів культурної дипломатії (Kalush Orchestra на Євробаченні, виставки українського мистецтва за кордоном): фактори успіху та рекомендації.

Завдання 3. Підсумкова дискусія: «Яку роль має відігравати культура у відбудові України після перемоги?»

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання матеріалів Українського інституту (ui.org.ua) та УІНП (uinp.gov.ua)
- Підготовка комплексного аналітичного завдання або презентації (10–12 слайдів): «Стратегія культурної дипломатії України: виклики та перспективи» або обраної культурно-мистецької теми курсу
- Перегляд звіту Ukrainian Institute «Ukraine in the World» (2023–2024)
- Систематизація матеріалу всього курсу для підготовки до підсумкового контролю

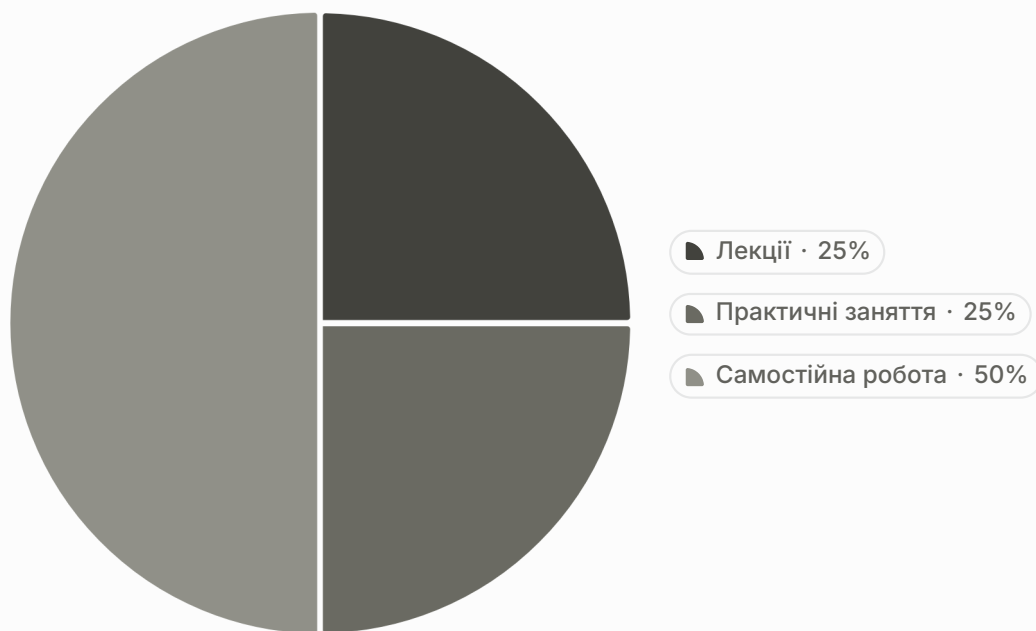
Очікуваний результат: студент вміє аналізувати культурну дипломатію та «м'яку силу», розробляти культурні проекти, бачити роль фахівця з ІТ у просуванні культурного бренду України.

Розподіл навчального часу — 120 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	СРС (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 — Культура як феномен	2	2	4
	Тема 1.2 — Витоки культури	2	2	4
	Тема 1.3 — Культура Київської Русі	2	2	4
Модуль 2	Тема 2.1 — Відродження, XVI ст.	4	2	4
	Тема 2.2 — Козацька доба	2	2	4
	Тема 2.3 — Народна культура і фольклор	2	2	4
	Тема 2.4 — Просвітництво, XVIII ст.	4	2	5
Модуль 3	Тема 3.1 — Відродження XIX ст.	4	2	4
	Тема 3.2 — Реалізм і мистецтво XIX ст.	2	2	4
	Тема 3.3 — «Розстріляне відродження»	2	2	4
	Тема 3.4 — Культура радянської доби	2	2	5
Модуль 4	Тема 4.1 — Культура незалежної України	2	2	4
	Тема 4.2 — Цифровізація культури	2	2	4
	Тема 4.3 — Охорона спадщини	2	2	4
	Тема 4.4 — Культура у глобальному вимірі	2	2	5
Разом		30	30	60

 Загальний обсяг: **120 годин = 4 кредити ЄКТС**. Розподіл є орієнтовним і може коригуватися відповідно до специфіки навчального процесу.

Структура навчального часу

Коментар до розподілу

Загальний обсяг — **120 годин (4 кредити ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією та практикою.

Лекції — 30 год. (25%)

Системне подання ключового теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, відеоматеріалів та прикладів з вітчизняної культурної практики.

Практичні — 30 год. (25%)

Відпрацювання навичок культурологічного аналізу, аналіз пам'яток, дискусії, захист міні-проектів і презентацій.

Самостійна робота — 60 год. (50%)

Поглиблене вивчення, підготовка рефератів, аналітичних записок, робота з цифровими та інформаційними ресурсами. СРС становить **50% обсягу дисципліни**.

Самостійна робота студентів — Детальний опис

Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками та посібниками з історії та культурології, нормативно-правовими актами (Закон про культуру, Закон про охорону спадщини), науковими статтями у фахових виданнях. Студент конспектує ключові положення, виділяє головні поняття та порівнює підходи різних авторів.

Індивідуальні завдання

Виконання аналітичних завдань (аналіз культурних явищ, пам'яток, художніх творів); творчих завдань — есе, аналітичні записки, реферати, міні-дослідження з актуальних питань вітчизняної культури; підготовка презентацій та «культурних карт».

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів: Мінкультури (mincult.gov.ua), Національної бібліотеки (nbuv.gov.ua), Інституту національної пам'яті (uinp.gov.ua), Українського інституту (ui.org.ua), ЮНЕСКО (uk.unesco.org), онлайн-музеїв. Аналіз статистичних звітів та актуальних матеріалів.

Підготовка до занять та контролю

Підготовка до практичних занять (опрацювання джерел, повторення теорії); підготовка до тестувань (ключові терміни, постаті, події); підготовка до контрольних робіт за кожним модулем; підготовка до підсумкового іспиту (систематизація знань).

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: аналітичні та творчі вправи за темами змістовного модуля.

Оцінюються регулярність виконання завдань, якість відповідей і рівень засвоєння матеріалу. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру. Проводиться після кожної теми у формі тестування (10–15 питань), усного опитування або перевірки виконаних завдань СРС.

2

Проміжний контроль

Самостійна робота — комплексне завдання або реферат, що охоплює теми змістовного модуля (теоретичні питання, аналіз пам'яток, культурологічні тексти). Оцінюються повнота відповіді, глибина аналізу та обґрунтованість висновків.

Проводиться після завершення кожного з 4 змістовних модулів.

3

Підсумковий контроль

Іспит відповідно до навчального плану. Форма проведення — комбінована: тестування і письмова відповідь або усне опитування. Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали: **100-бальна система** з переведенням у національну шкалу та ЄКТС (А, В, С, D, E, FX, F).

Методи викладання

Викладання дисципліни «Історія української культури» поєднує класичні академічні та інтерактивні методи, що забезпечує формування не лише міцної теоретичної бази, а й практичних навичок культурологічного аналізу, необхідних для всебічно розвиненого фахівця з комп'ютерної інженерії.

Лекції

Системне подання теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, відеоматеріалів і прикладів із культурної практики; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання.

Аналіз культурних пам'яток

Аналіз творів мистецтва, архітектури, літератури та музики; студенти виявляють характерні риси стилю, епохи та авторського задуму, формулюють обґрунтовані висновки.

Семінари-дискусії

Обговорення актуальних культурних проблем — деколонізація, збереження спадщини, цифровізація, культурна ідентичність — розвиток критичного мислення та аргументації.

Проектна робота

Розробка студентами культурних проектів (концепція цифрового архіву, культурно-дипломатичний проект, «культурна карта»): інтеграція фахових ІТ-компетенцій з культурологічними знаннями.

Робота з цифровими ресурсами

Опрацювання онлайн-музеїв, цифрових архівів (Europeana, Google Arts & Culture, nbuv.gov.ua); аналіз актуальних матеріалів; навички інформаційного пошуку.

Самостійне дослідження

Підготовка аналітичних записок, рефератів і презентацій за обраними темами; розвиток навичок самостійного пошуку, систематизації та критичного аналізу інформації.

- ☐ Усі методи спрямовані на формування компетентностей, передбачених освітніми програмами спеціальності 123 «Комп'ютерна інженерія».

Рекомендована література та ресурси

Підручники та навчальні посібники (2022–2024 рр.)

1

Андрухович Ю. І., Bondarenko S.
Культура і ідентичність: сучасний дискурс : навч. посіб. — Київ : Академвидав, 2023. — 210 с.

2

Горбань А. В., Яковець І. С.
Нематеріальна культурна спадщина України: охорона та збереження : навч.-метод. посіб. — Київ : НАКККіМ, 2022. — 176 с.

3

Захаржевська В. О.
Українська культура та мистецтво: від витоків до сьогодення : навч. посіб. — Одеса : ОДАХ, 2023. — 258 с.

4

Клименко О. В., Тесленко І. М.
Культурологія та історія культури : підручник. — Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. — 304 с.

5

Кордон М. В.
Українська та зарубіжна культура : курс лекцій. Вид. 5-те, доп. і перероб. — Київ : ЦУЛ, 2024. — 526 с.

6

Логвин Г. Н., Чернецька Т. О.
Пам'ятки архітектури України: від Київської Русі до сьогодення : навч. посіб. — Київ : Мистецтво, 2022. — 340 с.

7

Миронець Н. І., Половець В. М.
Шістдесятники: феномен і спадщина : навч.-метод. матеріали. — Чернігів : ЧНТУ, 2023. — 128 с.

8

Поліщук Я. О., Харлан О. Д.
Нова українська культурна ідентичність : монографія. — Київ : Академвидав, 2024. — 288 с.

9

Семчук Л. А., Романенко О. В.
Культурологія: теорія та практика : навч. посіб. — Харків : ХНУРЕ, 2023. — 224 с.

10

Сич О. І., Стецюк В. Б.
Українська народна культура і декоративно-ужиткове мистецтво : навч. посіб. — Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2022. — 192 с.

11

Ткачук О. М.
Цифрова спадщина: технології збереження та популяризації культурних об'єктів : навч.-метод. посіб. — Київ : НАУ, 2023. — 148 с.

12

Чорновіл І. П., Гирич І. Б.
Деколонізація культурного простору України : зб. наук. статей. — Київ : Інститут історії України НАНУ, 2024. — 312 с.

Нормативно-правова база

- **Закон України «Про культуру» від 14.12.2010 № 2778-VI**
zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17
- **Закон України «Про охорону культурної спадщини» від 08.06.2000 № 1805-III**
zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14
- **Конвенція ЮНЕСКО про охорону нематеріальної культурної спадщини (2003)**
zakon.rada.gov.ua

Офіційні ресурси та фахові видання

Міністерство культури та інформаційної політики mincult.gov.ua	Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського nbuv.gov.ua
Інститут національної пам'яті uinp.gov.ua	Український інститут ui.org.ua
Верховна Рада України zakon.rada.gov.ua	Журнал «Культура і мистецтво» culturalstudies.in.ua
Europeana — цифрова спадщина Європи europeana.eu	